

Sekcija 1. Vježbe korištenjem ispunjenog obrasca za gušenje - reagiranje na probleme

Vježbe s problemima na manometrima se rade na temelju izračunatog „Radnog lista za ugušivanje bušotine“ (Kill Sheet) sa svim potrebnim podacima o volumenima i tlakovima.

Sva pitanja su bazirana na hodovima, broju hodova pumpe, očitanjima tlakova na bušačim šipkama i ušću bušotine u određenom trenutku za vrijeme postupka gušenja. Bilo koje očitavanje ili kombinacija tih očitavanja će zahtijevati potrebnu radnju. Ponuđeno je nekoliko mogućih radnji.

Tlakovi na ušću bušotine i/ili bušačim šipkama su jedini relevantni za poduzimanje radnje i to ako su:

- Tlakovi na ušću i/ili bušačim šipkama dani u pitanju ispod očekivanih, ili
- Tlakovi na ušću i/ili bušačim šipkama dani u pitanju za 70 psi ili više iznad očekivanih.

Sekcija 2. FORMULE ZA PRORAČUN:**Kratice korištene u ovom dokumentu**

bbbl	=	Barel(US)
bbbl/ft	=	Barel(US) po stopi
bbbl/min	=	Barel(US) po minuti
bbbl/hod	=	Barel(US) po hodu
BHP	=	Tlak na dnu bušotine
BOP	=	Preventer
ft	=	Stopa
ft/h	=	Stopa po satu
ft/min	=	Stopa po minuti
lb/bbl	=	Funta po barelu
LOT	=	Leak off test
MDTUB	=	Maksimalni dozvoljeni tlak na ušću bušotine
ppg	=	Funta po galonu
psi	=	Funta po kvadratnom inču
psi/ft	=	Funta po kvadratnom inču po stopi
psi/hr	=	Funta po kvadratnom inču po satu
TUBZ	=	Tlak na ušću bušotine nakon zatvaranja
TBŠZ	=	Tlak na bušačim šipkama nakon zatvaranja
hod/min	=	Hodova po minuti
VD	=	Vertikalna dubina
0,052	=	Konstanta

1) HIDROSTATSKI TLAK ISPLAKE (psi)

$$\text{Gustoća isplake (ppg)} \times \text{Vertikalna dubina (ft)} \times 0,052$$

2) GRADIJENT TLAKA ISPLAKE (psi/ft)

$$\text{Gustoća isplake (ppg)} \times 0,052$$

3) GUSTOĆA ISPLAKE ZA BUŠENJE (ppg)

$$\frac{\text{Tlak (psi)}}{\text{Vertikalna dubina (ft)} \times 0,052}$$

4) SLOJNI TLAK (psi)

Hidrostatski tlak u šipkama (psi) + TBŠZ (psi)

5) KAPACITET PUMPE (bbl/min)

Kapacitet hoda pumpe (bbl/hod) × Broj hodova (hod/min)

6) BRZINA U PRSTENASTOM PROSTORU (ft/min)
$$\frac{\text{Kapacitet pumpe (bbl/min)}}{\text{Volumen prstenastog prostora (bbl/ft)}}$$
7) EKVIVALENTNA GUSTOĆA ISPLAKE U CIRKULACIJI (ppg)
$$\frac{\text{Pad tlaka u prstenastom prostoru (psi)}}{\text{Vertikalna dubina (ft)} \times 0,052} + \text{Gustoća isplake (ppg)}$$
8) GUSTOĆA ISPLAKE S DODATKOM ZA VAĐENJE ALATA (ppg)
$$\frac{\text{Dodatak za vađenje alata (psi)}}{\text{Vertikalna dubina (ft)} \times 0,052} + \text{Gustoća isplake (ppg)}$$
9) NOVI CIRKULACIJSKI TLAK (psi) UZ NOVI BROJ HODOVA PUMPE (približna vrijednost)
$$\text{Stari cirkulacijski tlak (psi)} \times \left(\frac{\text{Novi broj hodova (hod/min)}}{\text{Stari broj hodova (hod/min)}} \right)^2$$
10) NOVI CIRKULACIJSKI TLAK (psi) UZ NOVU GUSTOĆU ISPLAKE (približna vrijednost)
$$\text{Stari cirkulacijski tlak (psi)} \times \frac{\text{Nova gustoća isplake (ppg)}}{\text{Stara gustoća isplake (ppg)}}$$
11) MAKSIMALNO DOZVOLJENA GUSTOĆA ISPLAKE (ppg)
$$\frac{\text{Tlak LOT-a na površini (psi)}}{\text{Vertikalna dubina pete kolone (ft)} \times 0,052} + \text{Gustoća isplake za vrijeme LOT-a (ppg)}$$
12) MDTUB (psi)
$$[\text{Maks. dozv. gustoća isplake (ppg)} - \text{Gustoća isplake (ppg)}] \times \text{VD pete kolone (ft)} \times 0,052$$
13) GUSTOĆA ISPLAKE ZA UGUŠIVANJE (ppg)
$$\frac{\text{TBŠZ (psi)}}{\text{Vertikalna dubina (ft)} \times 0,052} + \text{Gustoća isplake (ppg)}$$
14) POČETNI CIRKULACIJSKI TLAK (psi)

Smanjeni tlak cirkulacije (psi) + TBŠZ (psi)

15) KONAČNI CIRKULACIJSKI TLAK (psi)

$$\text{Smanjeni tlak cirkulacije (psi)} \times \frac{\text{Gustoća isplake za ugušivanje (ppg)}}{\text{Gustoća isplake (ppg)}}$$

16) POTREBNA KOLIČINA BARITA ZA OTEŽAVANJE ISPLAKE (lb/bbl)

$$\frac{[\text{Gustoća isplake za ugušivanje (ppg)} - \text{Gustoća isplake (ppg)}] \times 1500}{35,8 - \text{Gustoća isplake za ugušivanje (ppg)}}$$

17) BRZINA MIGRACIJE PLINA (ft/h)

$$\frac{\text{Porast tlaka na šipkama (psi/h)}}{\text{Gustoća isplake (ppg)} \times 0,052}$$

18) PLINSKI ZAKON

$$P_1 \times V_1 = P_2 \times V_2 \quad P_2 = \frac{V_1}{V_2} \times P_1 \quad V_2 = \frac{P_1}{P_2} \times V_1$$

19) ISKORISTIVI VOLUMEN HIDRAULIČKOG FLUIDA AKUMULATORSKE BOCE (gal)

$$\left(\frac{\text{Tlak predpunjenja (psi)}}{\text{Minimalni tlak zatv. (psi)}} - \frac{\text{Tlak predpunjenja (psi)}}{\text{Maksimalni radni tlak (psi)}} \right) \times \text{Volumen boce (gal)}$$

20) PAD TLAKA NA DNO - SUHO VAĐENJE (psi/ft)

$$\frac{\text{Gustoća isplake (ppg)} \times \text{Volumen čelika (bbl/ft)}}{\text{Unutarnji volumen kolone/risera (bbl/ft)} - \text{Volumen čelika (bbl/ft)}} \times 0,052$$

21) PAD TLAKA NA DNO - MOKRO VAĐENJE (psi/ft)

$$\frac{\text{Gustoća isplake (ppg)} \times \text{Volumen punog profila šipke (bbl/ft)}}{\text{Unutarnji volumen kolone/risera (bbl/ft)} - \text{Volumen punog profila šipke (bbl/ft)}} \times 0,052$$

22) PAD NIVOVA U BUŠOTINI KOD VAĐENJA (PREOSTALIH) TEŠKIH ŠIPKI (ft) – SUHO VAĐENJE

$$\frac{\text{Duljina teških šipki (ft)} \times \text{Volumen čelika (bbl/ft)}}{\text{Unutarnji volumen kolone/risera (bbl/ft)}}$$

23) PAD NIVOVA U BUŠOTINI KOD VAĐENJA (PREOSTALIH) TEŠKIH ŠIPKI (ft) – MOKRO VAĐENJE

$$\frac{\text{Duljina teških šipki (ft)} \times \text{Volumen punog profila šipke (bbl/ft)}}{\text{Unutarnji volumen kolone/risera (bbl/ft)}}$$

24) IZVAĐENE ŠIPKE DOK SE NE IZGUBI NADTLAK U BUŠOTINI – SUHO VAĐENJE (ft)

$$\frac{\text{Nadtlak (psi)} \times [\text{Unutarnji volumen kolone (bbl/ft)} - \text{Volumen čelika (bbl/ft)}]}{\text{Gradijent tlaka isplake (psi/ft)} \times \text{Volumen čelika (bbl/ft)}}$$

25) IZVAĐENE ŠIPKE DOK SE NE IZGUBI NADTLAK U BUŠOTINI – MOKRO VAĐENJE (ft)

$$\frac{\text{Nadtlak (psi)} \times [\text{Unutarnji volumen kolone (bbl/ft)} - \text{Volumen punog profila šipke (bbl/ft)}]}{\text{Gradijent tlaka isplake (psi/ft)} \times \text{Volumen punog profila šipke (bbl/ft)}}$$

26) VOLUMEN ISPUŠTANJA RADI VRAĆANJA NA SLOJNI TLAK (bbl)

$$\frac{\text{Porast tlaka na površini (psi)} \times \text{Volumen dotoka (bbl)}}{\text{Slojni tlak (psi)} - \text{Porast tlaka na površini (psi)}}$$

27) VOLUMEN UPUMPAVANJA OTEŽANE ISPLAKE (bbl)

$$\frac{\text{Željeni pad nivoa u šipkama (ft)} \times \text{Unut. volumen šipki (bbl/ft)} \times \text{Gustoća isplake (ppg)}}{\text{Gustoća otežane isplake (ppg)} - \text{Gustoća isplake (ppg)}}$$

28) PORAST VOLUMENA U BAZENIMA ZBOG EFEKTA U-CIJEVI NAKON UPUMPAVANJA OBROKA OTEŽANE ISPLAKE (bbl)

$$\text{Volumen otežane isplake (bbl)} \times \left(\frac{\text{Gustoća otežane isplake (ppg)}}{\text{Gustoća isplake (ppg)}} - 1 \right)$$

29) RISER MARGIN - KOD ODPAJANJA PODVODNOG BOP-a (ppg)

$$\frac{[\text{Duljina risera (ft)} \times \text{Gustoća isplake (ppg)}] - [\text{Dubina mora (ft)} \times \text{Gustoća mora (ppg)}]}{\text{VD bušotine (ft)} - \text{Duljina risera (ft)}}$$

30) PAD TLAKA NA DNO AKO PROPUSTI PROTUPOVRATNI VENTIL (psi)

$$\frac{\text{Unut. volumen kolone (bbl/ft)} \times \text{Duljina nenapunjene kolone (ft)} \times \text{Gustoća isplake (ppg)} \times 0,052}{\text{Unut. volumen kolone (bbl/ft)} + \text{Volumen prstenastog prostora (bbl/ft)}}$$